

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

વિશેષ દીવાની અરજી નં.૫૦૦૭/૨૦૧૨

માં

પરચુરણ દીવાની અરજી નં.૧/૨૦૧૭

(પરચુરણ દીવાની અરજી (જુની) નં.૩૧૨૩/૨૦૧૭)

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય

=====

૧	શું લોકલ અખબારના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે?	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય..... અરજદાર

વિરુદ્ધ

આરતી શંકરલાલ રાવળ અને ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ અને

અન્ય..... સામાવાળાઓ

=====

ઉપસ્થિતી:

અરજદાર – ગુજરાત રાજ્ય વતી મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી રશોષ રિદાણી

આસિસ્ટન્ટ સોલીસીટર જનરલ ઓફ ઇન્ડિયા શ્રી દેવાંગ વ્યાસ (યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વતી)

સામાવાળા – જીપીએસસી વતી વકીલ શ્રી ડી.જી. શુક્લા

સામાવાળા નં.૧ તરફે વકીલ શ્રી તુલસી આર. સવાણી

અન્ય સામાવાળાઓ તરફે વકીલ શ્રી સનત બી. પંડ્યા અને સુશ્રી વિધિ જે. ભટ્ટ

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય

તારીખ: ૧૦/૦૪/૨૦૧૮

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવેલી એક અરજી છે, જેમાં સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં.૫૦૦૭/૨૦૧૨ અને સંબંધિત બાબતોમાં

નોંધાયેલા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના સંયુક્ત ચુકાદા અને આદેશમાં સમાવિષ્ટ આ અદાલતના નિર્દેશોનું પાલન કરવા માટે સમય લંબાવવાની વિનંતી કરવામાં આવી છે.

૨. આ અદાલતના નિર્દેશોનું પાલન તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ઉક્ત ચુકાદાની પ્રાપ્તિની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર કરવાનું હતું. ઉક્ત મુદત જુલાઈ, ૨૦૧૭ માં પૂર્ણ થઈ ગઈ છે. અરજીમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે, સરકાર દ્વારા તારીખ ૦૩.૧૦.૨૦૧૭ ના રોજ ઉક્ત ચુકાદાને પડકારવા નહીં તેવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. માંગવામાં આવેલ સમયમર્યાદાનો વધારો ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધીનો છે.

૩. અરજદાર રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી રશેષ રિડાનીએ આ અદાલતનું ધ્યાન અરજીમાં કરવામાં આવેલા નિવેદનો તરફ દોર્યું છે અને રજૂઆત કરી છે કે, અરજીમાં જણાવેલા કારણોસર, માંગવામાં આવેલ સમયમર્યાદાનો વધારો મંજૂર કરવામાં આવે.

૪. આ અદાલત સમક્ષ વિચારણાનો મુદ્દો એ છે કે, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૫૦૦૭/૨૦૧૨ અને સંબંધિત બાબતોમાં નોંધાયેલા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશમાં સમાવિષ્ટ આ

અદાલતના નિર્દેશોનું પાલન કરવા માટે સમય લંબાવવા અંગેની સરકારની વિનંતી મંજૂર કરવી જોઈએ કે નહીં.

૫. અરજદાર રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલને ૨૩.૧૧.૨૦૧૭ થી ૨૭.૦૩.૨૦૧૮ સુધીની વિવિધ તારીખો પર સાંભળ્યા બાદ, અને (૨) તે તારીખો પર સંબંધિત ફાઇલો સાથે આ અદાલત સમક્ષ ઉપસ્થિત રહેલા સરકારના અધિકારીઓની રજૂઆત ધ્યાને લીધા બાદ, અને (૩) આ અદાલતને દર્શાવવામાં આવેલી હદ સુધી (વિવિધ ફાઇલો પરના) સરકારના રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી ધ્યાને લીધા બાદ, જેની આ અદાલતે પરવાનગી આપી હતી, અને (૪) આ અરજીના રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી ધ્યાને લીધા બાદ, આ અદાલત નીચે મુજબ તારણ આપે છે.

૫.૧ અરજીમાં કરવામાં આવેલા નિવેદનો પરથી એ સ્પષ્ટ છે કે, ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ સુધી સરકાર દ્વારા કોઈ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો ન હતો કે ચુકાદાને પડકારવો જોઈએ કે નિર્દેશોનું પાલન કરવું જોઈએ. આમ, જોકે આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સમયમર્યાદા જુલાઈ, ૨૦૧૭ માં જ પૂરી થઈ ગઈ હતી, ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ સુધી, માત્ર કોઈ નિર્ણય જ લેવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ રાજ્યએ પોતે જ પોતાના હિતમાં આ અદાલતના ચુકાદા પર સ્ટે આપ્યો હતો.

પ.ર આ અરજી તારીખ ૧૫.૧૧.૨૦૧૭ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ૨૩.૧૧.૨૦૧૭ ના રોજ પ્રથમ વખત સુનાવણી માટે સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવી હતી. આ અદાલતના તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં અન્ય વિવિધ પાસાઓ ઉપરાંત, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોને કેવી રીતે અન્યાય કરવામાં આવ્યો હતો તેની વિગતવાર નોંધ કરવામાં આવી છે. તેથી પ્રથમ એ સુનિશ્ચિત કરવું જરૂરી જણાયું કે, આ અદાલતના નિર્દેશોનું પાલન કરવા માટે સમય લંબાવવા વિનંતી કરતી રાજ્યની અરજી શુદ્ધ બુદ્ધિથી કરવામાં આવી હતી કે પછી આવા દલિત નાગરિકોના અધિકારોને પૂર્વગ્રહયુક્ત કરવાની આ એક વધુ ક્વાયત હતી, જે રાજ્યએ અગાઉ પણ કરી હતી. સમગ્ર બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, સંબંધિત સમયે (નવેમ્બર, ૨૦૧૭) આ અદાલતને એવું લાગ્યું કે ઉક્ત અરજી શુદ્ધ બુદ્ધિના હેતુથી ઓછી, અને અન્ય ગંભીર મુદ્દાઓ પરથી ધ્યાન હટાવવા માટે વધુ હતી. જોકે, આવા કોઈ તારણ પર પહોંચતા પહેલા, રાજ્યને પોતાનો પક્ષ રજૂ કરવાની સંપૂર્ણ તક આપવી જોઈએ, અને જો તે બાબતે કોઈ શંકા હોય, તો તેનો લાભ રાજ્યની તરફેણમાં આપવો જોઈએ. તેથી આ અરજી તે સમયે (નવેમ્બર, ૨૦૧૭) નિકાલ કરવામાં આવી ન હતી અને પેઝિંગ રાખવામાં આવી હતી અને રાજ્ય દ્વારા યોગ્ય દિશામાં કોઈ નક્કર પ્રગતિ થઈ છે કે કેમ

તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે અલગ-અલગ તારીખોએ વખતોવખત તેની સુનાવણી કરવામાં આવી હતી. હવે રાજ્ય દ્વારા માંગવામાં આવેલ સમયમર્યાદા વધારાનો સમય (૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધી) પણ પૂરો થઈ ગયો છે. અત્યાર સુધીમાં કોઈ નિર્દેશનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી એટલું જ નહીં, પરંતુ ઉક્ત પ્રક્રિયા અત્યાર સુધીમાં શરૂ પણ થઈ ગઈ હોવાનું દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી નથી. રાજ્ય તરફથી શુદ્ધ બુદ્ધિના અભાવની જે બાબત સંબંધિત સમયે (નવેમ્બર, ૨૦૧૭ માં) આ અદાલતને પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ જણાઈ હતી, તે હવે સાચી સાબિત થઈ છે.

પ.૩.૧ અરજીમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો અન્ય બાબતોની સાથે નીચે મુજબ છે.

"૫. અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો નોંધનીય છે કે રાજ્યની સામાન્ય ચૂંટણી ૨૦૧૭ ને કારણે, કોઈપણ નિમણૂકો કરતા પહેલા ભારતના ચૂંટણી પંચની (પરામર્શ લેવાની જરૂર છે). આ મંજૂરી પ્રક્રિયામાં એક વધુ સ્તર ઉમેરશે."

પ.૩.૨ ઉક્ત ચૂંટણી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૭ માં પૂર્ણ થઈ ગઈ છે પરંતુ હજી પણ એક પણ નિમણૂક કરવામાં આવી નથી.

પ.૪.૧ અરજીનો ફરો: ૬ નીચે મુજબ વાંચી શકાય છે.

"૬. અત્રે એ રજૂ કરવામાં આવે છે કે નાયબ પોલીસ અધિક્ષકની પ જગ્યાઓ માટે પ ઉમેદવારો ફાળવવાની પ્રક્રિયા ચાલી રહી છે."

પ.૪.૨ સંબંધિત સમયે (૧૫.૧૧.૨૦૧૭) જે પ્રક્રિયા ચાલી રહી હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું, તેણે મુદત વધારવાનો સમગ્ર સમયગાળો પૂરો થઈ ગયા પછી પણ કોઈ પરિણામ આપ્યું નથી. સરકાર દ્વારા અત્યાર સુધી (ઓછામાં ઓછું ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધી) કોઈ નિમણૂક કરવામાં આવી નથી.

પ.૫ અન્ય ઘણી સ્પષ્ટ બાબતો છે, જેની નોંધ આગળ કરવામાં આવી છે.

૬. રાજ્યની કાર્યપદ્ધતિ સમજવા માટે કે તેણે કેવી રીતે અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલાઓના અધિકારોને નિષ્ફળ બનાવવાના તેના પ્રયાસો હજુ પણ ચાલુ રાખ્યા છે, નીચેની બાબતોને એકસાથે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે.

૭.૧ આ અદાલતના તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોને ત્રણ જૂથોમાં વહેંચી શકાય છે.

(૧) મોટી સંખ્યામાં ઉમેદવારોને, ખાસ કરીને અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોને થયેલા અન્યાયનું નિવારણ આ અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૧ માં યોગ્ય નિર્દેશો આપીને કરવામાં આવ્યું હતું.

(૨) ઉક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૩.૧ અને ૪૪ માં, આ અદાલતે તેની સમક્ષની સામગ્રીના આધારે, અમુક ગેરકાયદેસરતાઓની તપાસ કરવા માટે તપાસનો આદેશ આપ્યો હતો, જે સરકારના પોતાના રેકૉર્ડના આધારે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં મુખ્યત્વે રાજ્યના એડવોકેટ જનરલ તરફ આંગળી ચીંધે છે કે, તેમના કહેવાથી જ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ જેવી બંધારણીય સત્તામંડળ સાથેની પરામર્શમાં ગંભીર બાંધછોડ કરવામાં આવી હતી, આ અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહી (૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ) ને પ્રભાવિત કરવાનો પણ સફળ પ્રયાસ થયો હતો, માનનીય તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી (હવે માનનીય પ્રધાનમંત્રી) ના નિર્દેશોનું પણ ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું હતું, જે નિર્ણય માત્ર માનનીય તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી જ લઈ શકે તેમ હતા, તેનો અમલ એડવોકેટ જનરલના કહેવાથી રાજ્ય તંત્ર દ્વારા તે અંગે મુખ્યમંત્રીના કોઈપણ અધિકાર વિના કરવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે આખરે અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ,

સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોને અન્યાય થયો હતો.

(૩) ચુકાદાના ફક્ત ૪૦ માં, આ અદાલતે નિયમો હેઠળ શારીરિક ધોરણો પૂર્ણ ન કરવાના મુખ્ય આધાર પર નાયબ પોલીસ અધિક્ષકના પદ પરથી એક ઉમેદવારની નિમણૂક રદ કરી હતી.

૭.૨ ઉપરોક્ત ત્રણમાંથી, જ્યાં સુધી (૩) ની વાત છે, સંબંધિત અધિકારી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને તે હદ સુધી તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ નો ચુકાદો સુધારેલ ગણાય છે. બાકીના બે માટે એટલે કે ઉપરોક્ત પ્રથમ બે પાસાઓ એટલે કે ઉપર (૧) મુજબ ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૧ માં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો, અને ઉપર (૨) મુજબ ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૩.૧ અને ૪૪ માં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો, બંને અમલમાં છે અને રાજ્યનો તેને ન પડકારવાનો નિર્ણય છે, અને આમ, તે ઓછામાં ઓછું રાજ્ય તરફથી અંતિમ સ્વરૂપ પામી ચૂક્યો છે. આમ રાજ્ય તા.૨૧.૦૪.૨૦૧૭ના ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૧, ૪૩.૧ અને ૪૪ માં સમાવિષ્ટ આ અદાલતના નિર્દેશોનો અમલ કરવા કાયદાકીય રીતે બંધાયેલ છે.

૭.૩ ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૧ માં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો, જેના માટે રાજ્ય દ્વારા મુદત વધારવાની વિનંતી કરવામાં આવી છે, તે નીચે મુજબ વાંચી શકાય છે.

"૪૧. જ્યાં સુધી અન્ય અરજીઓની વાત છે, ત્યાં સુધી નીચે મુજબના નિર્દેશો જારી કરવામાં આવે છે.

૪૧.૧ જોકે ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ અને પ્રકાશિત કરાયેલ તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૧૧ ની વિવાદિત મેરિટ યાદી તથ્યો અને કાયદા મુજબ અસમર્થનીય છે, તેમ છતાં ઉક્ત મેરિટ યાદીને રદ કરવાને બદલે, (ચુકાદાના મુખ્ય ભાગમાં નોંધેલા કારણોસર, ખાસ કરીને ફક્ત ૩૫.૧ અને ૩૫.૩ માં), અને પરિણામે આશરે ત્રણસો ઉમેદવારોની તમામ નિમણૂકો અને સંબંધિત વંશવેલામાં તેમની આગળની બઢતી રદ કરવાને બદલે, એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે, તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૧૧ ની વિવાદિત પસંદગી યાદીના આધારે ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ જારી કરવામાં આવ્યા હોવાનો દાવો કરવામાં આવતા નિમણૂક આદેશો દ્વારા સરકાર દ્વારા નિયુક્ત ઉમેદવારોના નોકરીમાં ન જોડાવાના કારણે જે જગ્યાઓ ખાલી રહી છે, તે પ્રશ્નગત ભરતી (જાહેરાત નં.૮૭/૨૦૦૬-૦૭) માં આગળના ગુણવત્તાયુક્ત ઉમેદવારોને ઓફર કરવામાં આવશે.

વધુમાં એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે, આવી નિમણૂકો આપતી વખતે, સત્તાધિકારીઓ દ્વારા સૂચિત ખાલી જગ્યાઓની મહત્તમ મર્યાદા (કુલ ૩૧૭ ખાલી જગ્યાઓ) પણ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે.

૪૧.૨ આવી નિમણૂકો આપતી વખતે, ડી.જી. દલાલ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા નક્કી કરાયેલ ગુણોત્તર, જેને ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે, તેને પણ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે.

૪૧.૩ આ ઉમેદવારોની નિમણૂકો ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ થી કાલ્પનિક તરીકે ગણવામાં આવશે અને તેઓ પગારની બાકી રકમ સિવાયના તમામ પરિણામલક્ષી લાભો માટે હકદાર રહેશે. ((૨૦૧૩) ૧૧ એસસીસી ૭૩૭ માં અહેવાલ થયેલ જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય વિરુદ્ધ સતપાલ ના કેસમાં ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય અનુસાર). આ હેતુ માટે, રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ ડી.જી. દલાલ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્દેશોને અમલમાં મૂકતી વખતે તેમણે હાથ ધરેલી પ્રક્રિયામાંથી માર્ગદર્શન પણ લઈ શકે છે, જેની પરિણતિ ૦૪.૦૮.૨૦૦૮ ના રોજ ગુજરાત સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા પસાર કરાયેલા કાર્યાલય આદેશો અને પરિણામલક્ષી આદેશોમાં થઈ હતી, જેની નકલો રાજ્ય દ્વારા આ અદાલતને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી છે.

જી.૪ ઉપરોક્ત ક્વાયત આ આદેશ મળ્યાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતમાં પૂર્ણ કરવામાં આવશે."

૭.૪ આ અરજીનો પ્રાર્થના ખંડ, નીચે મુજબ વાંચી શકાય છે.

"૭(બી) નામદાર સાહેબ, આ નામદાર અદાલતના તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના સીએવી ચુકાદાના ફકરા ૪૧ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોનું પાલન કરવા માટે ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધીનો સમય લંબાવવા કૃપા કરશો."

૭.૫ આમ, રાજ્ય દ્વારા માત્ર પરિચ્છેદ-૪૧ માં આપેલા નિર્દેશોના સંદર્ભમાં સમયમર્યાદા લંબાવવાની વિનંતી કરવામાં આવી છે. પ્રાર્થના ખંડમાં ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૩.૧ અને ૪૪ નો બિલકુલ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો નથી.

૭.૬ તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં, કેટલાક અવલોકનો અને તારણો નોંધ્યા પછી, આ અદાલત દ્વારા પરિચ્છેદ-૪૪ માં વધુ નિર્દેશો પણ આપવામાં આવ્યા હતા, જેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે.

"૪૪.આ વાસ્તવિક પૃષ્ઠભૂમિમાં અને આ અવલોકનો સાથે, આ બાબતમાં આગળની તપાસ સરકાર પર છોડવામાં આવી છે. જે

રાજ્યને એવું લાગે કે આવી કોઈ તપાસની જરૂર નથી, તો તે અસરનો આદેશ પસાર કરવામાં આવશે અને આ આદેશ મળ્યાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતમાં તે આદેશની નકલ અહીંના અરજદારોને મોકલવામાં આવશે. જો યોગ્ય લાગે તો, અસંતુષ્ટ પક્ષ માટે ઉક્ત નિર્ણયને પડકારવાનો માર્ગ ખુલ્લો રહેશે."

૭.૭ તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૩.૧ ને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત દ્વારા ઉપર મુજબનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જે નીચે મુજબ છે.

"૪૩.૧ સામાવાળા રાજ્યને ગેરકાયદેસરતાઓ/અનિયમિતતાઓની તપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, જેમાંથી કેટલીક આ ચુકાદામાં નોંધવામાં આવી છે. આ દાખલાઓ માત્ર દષ્ટાંતરૂપ છે અને સંપૂર્ણ નથી. ચોક્કસ ક્ષેત્રો કે જ્યાંથી તપાસ શરૂ થઈ શકે છે અને કરવાની જરૂર છે, તે નીચે મુજબ છે..... "

૭.૮ રાજ્ય દ્વારા અત્યાર સુધી ઉપરોક્ત તપાસ કરવામાં આવી નથી. તે અંગે મુદત લંબાવવા પણ માંગવામાં આવી નથી. એ તપાસ શું છે, જે સરકારે કરી નથી કે કરવા પણ માંગતી નથી, તે સમજવા માટે નીચેની બાબતોને એકસાથે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે, જે આગળ નોંધવામાં આવી છે.

૮. એ નોંધાયેલી હકીકત છે કે, હાથ પરની કાર્યવાહીમાં, તમામ તબક્કે તમામ પ્રકારની ગેરકાયદેસરતાઓ આચરવામાં આવી છે, જેમાંથી મોટાભાગની, સરકારના રેકૉર્ડ મુજબ, અન્ય કોઈને નહીં પરંતુ રાજ્યના એડવોકેટ જનરલને આભારી છે. આ ગેરકાયદેસરતાઓ / અયોગ્યતાઓ / ગેરરીતિઓને ત્રણ અલગ-અલગ જૂથોમાં વહેંચી શકાય છે. પ્રથમ એ છે કે, ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૧૧ ના રોજ સુધારેલી પસંદગી યાદી તૈયાર કરતા અને પ્રકાશિત કરતા પહેલા શું કરવામાં આવ્યું હતું, જે આ અદાલત સમક્ષની અરજીઓના જૂથનો વિષય હતો, જેના પર આ અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ નો ચુકાદો નોંધવામાં આવ્યો હતો. બીજો ભાગ એ છે કે, ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૧૧ ની સુધારેલી પસંદગી યાદી પ્રકાશિત કર્યા પછી રાજ્યના તંત્ર દ્વારા ઉમેદવારો સાથે અને આ અદાલત સાથે (૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ) પણ આચરવામાં આવેલી ગેરરીતિઓ, જે તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં વિગતવાર નોંધવામાં આવી છે. અને ત્રીજો ભાગ એ છે કે, આ અદાલતના તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદાની ઘોષણા પછી આચરવામાં આવેલી ગેરરીતિઓ.

૯. જ્યાં સુધી ઉપરોક્ત દર્શાવેલ ગેરકાયદેસરતાઓ અને ગેરરીતિઓની વાત છે, તેમને આ ચુકાદામાં ફરીથી દોહરાવવાની જરૂર નથી, કારણ કે આ અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં વિગતવાર ચર્ચા અને યોગ્ય તારણો પહેલેથી જ નોંધવામાં આવ્યા છે. તેઓ વ્યાપકપણે એ અસરના છે કે, તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૧૧ ની સુધારેલી પસંદગી યાદી પ્રકાશિત કરીને અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોના અધિકારોને ગંભીર નુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું હતું. તે માત્ર ગેરકાયદેસર જ ન હતું, પરંતુ તે માનનીય તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી (હવે માનનીય પ્રધાનમંત્રી) ના અધિકાર વિના કરવામાં આવ્યું હતું, જેઓ જ તે અંગે કોઈ નિર્ણય લેવા માટે સક્ષમ અધિકારી હતા. સરકારના રેકૉર્ડ મુજબ, રાજ્યના એડવોકેટ જનરલની ચેમ્બરમાં થયેલી ચર્ચા મુજબ અને તેમણે સરકારના અધિકારીઓ અને ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગને સંયુક્ત રીતે આપેલી સૂચનાઓ મુજબ તે કરવામાં આવ્યું હતું. ઉક્ત ચુકાદામાં એ પણ વિગતવાર નોંધવામાં આવ્યું હતું કે, કેવી રીતે આ અદાલત સાથે પણ ગંભીર ગેરરીતિ આચરવામાં આવી હતી, અને તે પણ માનનીય તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીના આદેશો વિરુદ્ધ. આ અંગેની વિગતો તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં, ખાસ કરીને ઉક્ત ચુકાદાના ફકરા ૪૩.૧ થી ૪૩.૬ માં વિગતવાર નોંધવામાં આવી છે. તેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વાંચી શકાય છે.

"૪૩.૧ સામાવાળા રાજ્યને ગેરકાયદેસરતાઓ / અનિયમિતતા ઓની તપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, જેમાંથી કેટલીક આ ચુકાદામાં નોંધવામાં આવી છે. આ દાખલાઓ માત્ર દૃષ્ટાંતરૂપ છે અને સંપૂર્ણ નથી. ચોક્કસ ક્ષેત્રો કે જ્યાંથી તપાસ શરૂ થઈ શકે છે અને કરવાની જરૂર છે, તે નીચે મુજબ છે.

૪૩.૨ ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગે જાહેરાત નં.૮૭/૨૦૦૬-૦૭ ના સંદર્ભમાં, ગુજરાત સરકારમાં વર્ગ-૧ અને વર્ગ-૨ ની વિવિધ જગ્યાઓ પર નિમણૂક માટે લાયક ઠરેલા ૩૧૬ ઉમેદવારોની ૧૩.૦૫.૨૦૧૦ ના રોજ મેરિટ યાદી તૈયાર કરી હતી. ઉક્ત મેરિટ યાદી ૨૮.૦૭.૨૦૧૦ ના રોજ યોગ્ય રીતે સૂચિત કરવામાં આવી હતી અને પરિણામે, તે ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવા માટે ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨૦ હેઠળ જીપીએસસી દ્વારા સરકારને ભલામણો કરવામાં આવી હતી. માન્ય કારણોસર તે સલાહ સ્વીકારવી કે ન સ્વીકારવી તે સરકાર માટે ખુલ્લું હતું. તારીખ ૨૦.૦૧.૨૦૧૧ નો પત્ર ગુજરાત સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગના સંયુક્ત સચિવ દ્વારા લખવામાં આવ્યો છે, જેમાં ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગને મેરિટ યાદીમાં સુધારો કરવા વિનંતી કરવામાં આવી છે. ઉક્ત પત્રની સાથે, જીપીએસસી દ્વારા તેની તારીખ

૨૯.૦૭.૨૦૧૦ ની ભલામણ સાથે સરકારને મોકલવામાં આવેલ તમામ ૩૧૬ ઉમેદવારોનો અસલ રેકૉર્ડ પણ જીપીએસસીને પરત કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત પત્ર જારી કરવામાં આવે તે પહેલાં, સામાન્ય વહીવટ વિભાગની ફાઇલમાં નીચેની નોંધ કરવામાં આવી છે. ફાઇલ નં. એસસીએસ/૧૨૨૦૧૦/૭૧૯૪૧૮/આર.

"જીએડી: જેએસ (એસ)

૧. ઉપરોક્ત નોંધ સંદર્ભિત છે.
૨. જીપીએસસી દ્વારા અગાઉથી જાહેર કરવામાં આવેલા પરિણામ પર સીધી અસર કરતી આ એક મહત્વપૂર્ણ બાબત હોવાથી, તેની આયોગ સાથે બે વાર વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. ચર્ચા દરમિયાન, આયોગને મહિલા અનામત અંગેની વાસ્તવિક સ્થિતિ, કોમલ કટારા કેસમાં નામદાર હાઈકોર્ટના ચુકાદાના વ્યાપ, રાજેશ કુમાર દરિયા અને મમતા બિષ્ટ કેસોમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓથી માહિતગાર કરવામાં આવ્યું હતું. આયોગને એ હકીકતથી માહિતગાર કરવામાં આવ્યું હતું કે સરકારી સેવાની વર્ગ-૧ અને વર્ગ-૨ ની શ્રેણીઓમાં ભરતી માટે સંયુક્ત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે આપવામાં આવેલી જાહેરાતમાં મહિલાઓ માટે કુલ ૧૦૧ ખાલી જગ્યાઓ દર્શાવવામાં આવી હતી. તેની સામે, આયોગે ૧૨૭ મહિલા ઉમેદવારોની ભલામણ કરી છે,

જેમાંથી કેટલાકની પસંદગી માટેના લઘુત્તમ ધોરણમાં છૂટછાટ આપીને પણ ભલામણ કરવામાં આવી છે.

જીપીએસસીએ હાલના કેસમાં કોમલ કટારા કેસમાં નામદાર હાઈકોર્ટના ચુકાદાનું પાલન કર્યું હોય તેવું લાગે છે, જોકે કોમલ કટારા કેસની હકીકતો હાલની પરીક્ષાની હકીકતોથી સંપૂર્ણપણે અલગ હતી.

૩. આયોગને રમેશ રામ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્યના કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાથી પણ માહિતગાર કરવામાં આવ્યું હતું. આ ચુકાદો બિન-અનામત વર્ગની જગ્યાઓ સામે ભલામણ કરાયેલ અનામત વર્ગના ઉમેદવારોને લગતો છે.

૪. વિગતવાર ચર્ચા પછી, આયોગે એવો મત વ્યક્ત કર્યો કે આ સમગ્ર મુદ્દાની ચર્ચા એડવોકેટ જનરલ સાથે કરવાની જરૂર છે જેમણે કોમલ કટારા કેસમાં હાઈકોર્ટના ચુકાદાના અમલના મુદ્દે પહેલેથી જ અભિપ્રાય આપ્યો હતો.

એડવોકેટ જનરલ પાસેથી સમય લેવામાં આવ્યો હતો અને તેમની સાથે એક મીટિંગ યોજવામાં આવી હતી, જેમાં જીપીએસસી અને જીએડીના અધિકારીઓ હાજર રહ્યા હતા. વિગતવાર ચર્ચા બાદ, વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલે જીએડી દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલા મંતવ્યોને સમર્થન આપ્યું અને કહ્યું કે મહિલા અનામત અંગે નામદાર સુપ્રીમ

કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલ ગુણોત્તર તમામ કેસોમાં લાગુ પડશે. (તેમણે એ પણ સ્પષ્ટ કર્યું કે કોમલ કટારા કેસની હકીકતો અનોખી અને વિશિષ્ટ હોવાથી, કોમલ કટારા કેસ સાથે બરાબર સમાન હોય તેવા કેસો જ કોમલ કટારા કેસમાં નામદાર હાઈકોર્ટના ચુકાદા દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે.)

વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલે એવો પણ સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિરુદ્ધ રમેશ રામના કેસમાં ૨૦૧૦ નો સુપ્રીમ કોર્ટનો ચુકાદો આ કેસમાં પણ લાગુ પડશે.

૫. ચર્ચાના અંતે, એ સ્પષ્ટ થઈ ગયું કે જીપીએસસી દ્વારા અગાઉ જાહેર કરાયેલા પરિણામને ઉપરોક્ત બે મુદ્દાઓ પર સુધારવું પડશે. જીપીએસસી પણ આ સૂચન સાથે સંમત થયું અને એક વિગતવાર સ્વયં-સ્પષ્ટ પ્રસ્તાવના સાથે પરિણામ સુધારવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું, જે ખાસ કરીને સુપ્રીમ કોર્ટ/હાઈકોર્ટના સંબંધિત ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપશે અને સ્પષ્ટ કરશે કે શા માટે પરિણામ સુધારવું જરૂરી બન્યું છે.

૬. એડવોકેટ જનરલ સાથેની બેઠકમાં લેવાયેલા નિર્ણય મુજબ, જીપીએસસીને એક ઔપચારિક પત્ર મોકલી શકાય જેથી તેઓ

પરિણામ સુધારવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરી શકે. ડ્રાફ્ટ પત્ર મંજૂરી માટે
પી.૧૮૫/સીએસ પર રાખવામાં આવ્યો છે.

સહી / -

(હર્ષ બ્રહ્મભટ્ટ)

જેએસ(એસ), જીએડી

૧૯.૧.૨૦૧૧

એસીએસ(પી)

સીએસ"

૪૩.૩ ઉપરોક્ત નોંધ અને તેને લગતા તારીખ ૨૦.૦૧.૨૦૧૧ ના પત્રના
કારણે અગાઉની તારીખ ૧૩.૦૫.૨૦૧૦ ની મેરિટ યાદી રદ
કરવામાં આવી અને તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૧૧ ની નવી મેરિટ યાદી
પ્રકાશિત કરવામાં આવી. સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા
લેવાયેલું ઉક્ત પગલું, કદાચ કાનૂની સલાહ પર, એ રાજ્ય જાહેર
સેવા આયોગની સલાહને તેની પુનર્વિચારણા માટે પાછી મોકલવાનું
રાજ્યનું પગલું હતું. સરકારમાં આ નિર્ણય લેવા માટે સક્ષમ અધિકારી
મુખ્યમંત્રી છે (તારીખ ૨૩.૧૨.૨૦૦૫ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ).
રેકૉર્ડ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે જીપીએસસીની સલાહ મુખ્યમંત્રીની આવી
કોઈ મંજૂરી વિના તેની પુનર્વિચારણા માટે તેને પાછી મોકલવામાં

આવી હતી. આમ તારીખ ૧૩.૦૫.૨૦૧૦ ની પસંદગી યાદીની પુનર્વિચારણાનો ખૂબ જ આધાર એક અનધિકૃત વિનંતી હતી, જે સરકાર વતી કરવામાં આવી હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો, જે વાસ્તવમાં, સરકારનું કહેવું ન હતું. ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨૦ હેઠળ દર્શાવ્યા મુજબ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા અને તેની સાથેની પરામર્શની તેની પોતાની પવિત્રતા છે, જેમાં પ્રશ્નગત ભરતી માટે મેરિટ યાદી ફરીથી બનાવતી વખતે ગંભીર બાંધછોડ કરવામાં આવી છે.

૪૩.૪ બીજું ક્ષેત્ર જ્યાં તપાસની જરૂર છે તે સામાન્ય વહીવટ વિભાગના ભૂલ કરનાર અધિકારી દ્વારા મુખ્યમંત્રીના તારીખ ૦૪.૦૫.૨૦૧૧ ના આદેશોને નિષ્ફળ બનાવવાનો સભાન પ્રયાસ છે. પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને જગ્યાઓની ફાળવણી અંગેની બાબત સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા મુખ્યમંત્રીના ધ્યાને મૂકવામાં આવી હતી, જેના પર જે ઉમેદવારોએ મર્યાદિત પસંદગીઓ આપી હતી તેઓને અલગ-અલગ જગ્યાઓ ફાળવવા અંગેનો પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો. ફાઈલ નં. એસસીએસ-૧૦/૨૦૧૧-૩૦૯૦૪૦-આર માં પાના નં. ૫/એન (ફાળવણી ફાઈલ) પર તારીખ ૦૪.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ મુખ્યમંત્રીનો ચોક્કસ આદેશ નોંધાયેલો હતો. તેના બે પાસા હતા.

પહેલું, ન્યાયિક કાર્યવાહી સાથે કોઈ સંઘર્ષ થવો જોઈએ નહીં, અને
તે હેતુ માટે, જો જરૂર પડે તો કાનૂની અભિપ્રાય પણ લેવો જોઈએ.
બીજું એ હતું કે, તે અંગે જીપીએસસી સાથે પરામર્શ થવો જોઈએ.

૪૩.૫ મુખ્યમંત્રીના તારીખ ૦૪.૦૫.૨૦૧૧ ના ઉપરોક્ત આદેશોનો
સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા સમાન ફાઈલ પર પાના નં. ૭/એન
પર તારીખ ૦૭.૦૫.૨૦૧૧ ની નીચેની નોંધ સાથે 'નિવેડો
લાવવામાં આવ્યો છે', (અમલ કરવામાં આવ્યો નથી).

"જીએડી જેએસ (એસ)

૧. આ બાબત જીપીએસસી દ્વારા લેવામાં આવેલી ગુજરાત સિવિલ સર્વિસિસ વર્ગ-૧ અને ૨ ની સંયુક્ત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના પરિણામના આધારે પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવાને લગતી છે.

૨. પાના-૫/અગાઉના માનનીય મુખ્યમંત્રીશ્રીના આદેશોના સંદર્ભમાં એ જણાવી શકાય કે

(એ) સમયની તીવ્ર અછત હોવાથી, જે ૧૯ ઉમેદવારોએ મર્યાદિત પસંદગીઓ આપી હતી અને જેમને તેઓએ આપેલી મર્યાદિત પસંદગીઓમાંથી કોઈ જગ્યા મળી ન હતી, તેમને ચોક્કસ જગ્યાઓ ઓફર કરવાના તર્કથી જીપીએસસીના અધ્યક્ષને માહિતગાર

કરવામાં આવ્યા હતા. આવા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવા માટે જીએડી દ્વારા સૂચવવામાં આવેલા તર્ક સાથે જીપીએસસીના અધ્યક્ષ સહમત થયા હતા.

(બી) જીપીએસસી દ્વારા જાહેર કરવામાં આવેલા સુધારેલા પરિણામને પડકારતી નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં એક રિટ પિટિશન પહેલેથી જ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે જ નવી રિટ પિટિશનો હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી જે ૬.૫.૨૦૧૧ ના રોજ સુનાવણી માટે આવી હતી. હાઈકોર્ટ વચગાળાનો સ્ટે આપે અથવા ચથાસ્થિતિ જાળવવા માટે આદેશો પસાર કરે તેવી પૂરેપૂરી શક્યતા હોવાથી, વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલનો વ્યક્તિગત રીતે પરામર્શ લેવામાં આવ્યો હતો (સંબંધિત એજીપી શ્રી મૌલિક નાણાવટીનો પણ એજી સાથે પરામર્શ કરવામાં આવ્યો હતો). તે બંનેનો એવો મત હતો કે આદેશો આજે જ જારી કરવા જોઈએ, અન્યથા હાઈકોર્ટ વચગાળાનો સ્ટે આપે અથવા ચથાસ્થિતિ જાળવવા માટે આદેશો પસાર કરે તેવી સંભાવના છે. તેથી, ફાળવણી પત્રો ગઈકાલે જ જારી કરવામાં આવ્યા હતા અને સચિવાલયના સંબંધિત વહીવટી વિભાગોને વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે તેઓ તેમને ફાળવેલા ઉમેદવારો માટે નિમણૂક આદેશો જારી

કરે. તે મુજબ, તમામ વિભાગોએ ગઈકાલે જ એટલે કે ૬.૫.૨૦૧૧ ના રોજ નિમણૂક આદેશ જારી કર્યા હતા.

૩. નિમણૂક આદેશો જારી કરવામાં આવ્યા હોવાથી, હાઈકોર્ટે કોઈ વચગાળાની રાહત આપી ન હતી અને યથાસ્થિતિ જાળવવા માટે કોઈ આદેશ પસાર કર્યો ન હતો. હવે, આ તમામ બાબતો ૧૦મી/૧૨મી તારીખે સુનાવણી માટે નિર્ધારિત છે.

૪. ઉપરોક્ત સ્થિતિ જાણકારી માટે રજૂ કરવામાં આવી છે.

સહી/ -

(હર્ષ બ્રહ્મભટ્ટ)

જેએસ(એસ), જીએડી

૭.૦૫.૨૦૧૧

એસીએસ (પી)

સીએસ

૪૩.૬ ઉપરોક્ત બહુવિધ છેડછાડ દર્શાવશે. પ્રથમ, આ અદાલતના તારીખ ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના આદેશમાં (ઉપરના ફક્ત ૩ માં ટાંક્યા મુજબ) નોંધ્યા મુજબ ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ જે ઢાંકપિછોડો કરવામાં આવ્યો હતો તેની અહીં સુસંગતતા છે. ન્યાયિક કાર્યવાહીનું યોગ્ય સન્માન કરવાના મુખ્યમંત્રીના આદેશો હોવા છતાં, અધિકારી(ઓ)

તરફથી આ અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહીનું ઉદ્ધંધન કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, સ્પષ્ટ કારણોસર જે મુદ્દા નં.૨, ૩ અને ૪ ના તારણોમાં નોંધવામાં આવ્યા છે. બીજું, સરકારના કોઈ અધિકારી દ્વારા જીપીએસસીના અધ્યક્ષ સાથેની ટેલિફોનિક / મૌખિક ચર્ચાને 'ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨૦ હેઠળ કલ્પના કર્યા મુજબ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ સાથે સરકાર દ્વારા પરામર્શ' કહી શકાય કે કેમ અને વધુમાં, શું ઉક્ત કૃત્યને મુખ્યમંત્રીના આદેશોનું યોગ્ય પાલન કહી શકાય કે કેમ. એ નોંધવામાં આવે છે કે તે સંબંધમાં ફાઈલ પર કોઈ પત્ર નથી, અને ત્યારબાદ તે ફાઈલ ક્યારેય મુખ્યમંત્રીને સબમિટ કરવામાં આવી નથી."

૧૦. આ તબક્કે, તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદાના પરિચ્છેદ- ૩ નો સંદર્ભ લેવો પણ જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ છે.

"૩. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે, આ અદાલતે, અરજીઓના આ જૂથ પર, વિવિધ તબક્કે વચગાળાના આદેશો પસાર કર્યા છે, જે આ તબક્કે ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે. આવા એક આદેશની આ તબક્કે નોંધ લેવી જરૂરી છે. આ અદાલતે (કોરમ: નામદાર શ્રીમતી જસ્ટિસ અભિલાષા કુમારી) ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ સ્પેશિયલ સિવિલ

એપિલકેશન નં. ૬૦૫૭/૨૦૧૧ ની મુખ્ય બાબત પર નીચેનો
આદેશ નોંધ્યો હતો.

"અરજદારોના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે તેમને અરજદાર
નં.૨ થી ૧૦ માટે એક પાનાની અરજીઓ દાખલ કરવાની
પરવાનગી આપવામાં આવે. તેમ કરવાની પરવાનગી
આપવામાં આવે છે. ઉક્ત અરજીઓને સુનાવણીની આગામી
તારીખે મુખ્ય બાબતની સાથે સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવે.
સામાવાળા નં. ૨ ના વિદ્વાન વકીલ આજે અરજદારોના
વિદ્વાન વકીલને સામાવાળાઓ નં. ૩ થી ૩૦ ના સરનામાં
પૂરા પાડી શકે છે.

અરજદારો માટેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.બી. પુજારા અને
સામાવાળા નં. ૨ કેવિયેટર માટેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડી.જી.
શુક્લાને સાંભળ્યા.

મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી મૌલિક જી. નાણાવટીની
વિનંતી પર, તેઓને સૂચનાઓ લેવા માટે સક્ષમ બનાવવા
માટે, આ બાબત બીજા સત્રમાં રાખવામાં આવી હતી. જ્યારે
બીજા સત્રમાં આ બાબત લેવામાં આવે છે, ત્યારે મદદનીશ
સરકારી વકીલ શ્રી મૌલિક જી. નાણાવટી, સામાન્ય વહીવટ
વિભાગના સંયુક્ત સચિવ શ્રી હર્ષ બ્રહ્મભટ્ટની સૂચના મુજબ

જણાવે છે કે, સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા ફાળવણી પત્ર જારી કરવામાં આવ્યો છે અને તેના અનુસંધાનમાં, સંબંધિત વિભાગો દ્વારા નિમણૂક પત્રો જારી કરવામાં આવ્યા છે.

નોટિસ ૧૨.૫.૨૦૧૧ ના રોજ પરત કરવાપાત્ર છે.

એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે સામાવાળાઓ દ્વારા લેવાયેલ કોઈપણ પગલું અરજીના અંતિમ નિર્ણયને આધીન રહેશે.

સેવાની સામાન્ય રીત ઉપરાંત, આજે ડાયરેક્ટ સર્વિસની પણ પરવાનગી આપવામાં આવે છે."

૧૧. ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ આ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલ રાજ્યનું વલણ, અને જે આ અદાલતના તારીખ ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના ઉપરોક્ત આદેશમાં પણ પ્રતિબિંબિત થયું હતું, તેને તારીખ ૦૭.૦૫.૨૦૧૧ ની નોંધ દ્વારા સરકારના રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યું હતું, જે આ અદાલતના તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં, ખાસ કરીને તેના ફક્ત ૪૩.૫ માં ટાંકવામાં આવ્યું છે. ઉક્ત નોંધનો સંબંધિત ભાગ, જોકે ઉપર ટાંકવામાં આવ્યો છે, તેને ફરીથી વાંચવાની જરૂર છે, જે નીચે મુજબ છે.

"(બી) ગ્રુપીએસસી દ્વારા જાહેર કરવામાં આવેલા સુધારેલા પરિણામને પડકારતી નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં એક રિટ પિટિશન પહેલેથી જ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે ૪ નવી રિટ

પિટિશનો હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી જે ૬.૫.૨૦૧૧ ના રોજ સુનાવણી માટે આવી હતી. હાઈકોર્ટ વચગાળાનો સ્ટે આપે અથવા યથાસ્થિતિ જાળવવા માટે આદેશો પસાર કરે તેવી પૂરેપૂરી શક્યતા હોવાથી, વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલનો વ્યક્તિગત રીતે પરામર્શ લેવામાં આવ્યો હતો (સંબંધિત એજુપી શ્રી મૌલિક નાણાવટીનો પણ એજુ સાથે પરામર્શ કરવામાં આવ્યો હતો). તે બંનેનો એવો મત હતો કે આદેશો આજે જ જારી કરવા જોઈએ, અન્યથા હાઈકોર્ટ વચગાળાનો સ્ટે આપે અથવા યથાસ્થિતિ જાળવવા માટે આદેશો પસાર કરે તેવી સંભાવના છે. તેથી, ફાળવણી પત્રો ગઈકાલે જ જારી કરવામાં આવ્યા હતા અને સચિવાલયના સંબંધિત વહીવટી વિભાગોને વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે તેઓ તેમને ફાળવેલા ઉમેદવારો માટે નિમણૂક આદેશો જારી કરે. તે મુજબ, તમામ વિભાગોએ ગઈકાલે જ એટલે કે ૬.૫.૨૦૧૧ ના રોજ નિમણૂક આદેશ જારી કર્યા હતા.

૩. નિમણૂક આદેશો જારી કરવામાં આવ્યા હોવાથી, હાઈકોર્ટે કોઈ વચગાળાની રાહત આપી ન હતી અને યથાસ્થિતિ જાળવવા માટે કોઈ આદેશ પસાર કર્યો ન હતો. હવે, આ તમામ બાબતો ૧૦મી/૧૨મી તારીખે સુનાવણી માટે નિર્ધારિત છે."

૧૨. આમ, ત્રણસોથી વધુ ઉમેદવારોને સંબંધિત વિભાગોમાં ફાળવવાની પ્રક્રિયા, અને બદલામાં વૈધાનિક નિયમો હેઠળ નિર્ધારિત તમામ જરૂરી પ્રક્રિયા પૂર્ણ કર્યા પછી તે તમામ વિભાગો દ્વારા તે તમામ ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવાની પ્રક્રિયા, ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ સાડા ત્રણ કલાકમાં પૂર્ણ થઈ હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો. આ અદાલતે ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૧ માં આપેલા નિર્દેશો દ્વારા રાજ્યને ચોક્કસ કવાયત હાથ ધરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે. તે નિર્દેશો, જેના માટે મુદત લંબાવવા માંગવામાં આવી છે, તે પહેલેથી જ ઉપર ટાંકવામાં આવ્યા છે. આ અદાલત દ્વારા જે આદેશ આપવામાં આવ્યો છે તે કંઈ નવું નથી. નવી નિમણૂકના સમયે પણ રાજ્યએ ઉક્ત કવાયત હાથ ધરવાની જરૂર હતી, કારણ કે તે કાયદાનો આદેશ છે. અરજીમાં એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, ઉક્ત કવાયત એટલી જટિલ છે કે, તેમાં લાંબા સમયના વધારાની જરૂર પડશે. આ તબક્કે, એક પ્રશ્ન ઊભો થઈ શકે છે, જો ઉક્ત કવાયત એટલી લાંબી છે, તો ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ થોડા કલાકોમાં તે પૂર્ણ થઈ હોવાનો દાવો કેવી રીતે કરવામાં આવ્યો. તમામ સંજોગો દર્શાવે છે કે, ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ આ અદાલત સમક્ષ રાજ્યનું વલણ, હકીકતનું નિવેદન ઓછું હતું, પરંતુ ન્યાયના વહીવટમાં અવરોધ ઊભો કરવાનો પ્રયાસ વધુ હતો. આની સાથે કડક હાથે કામ લેવું પડશે. આ અદાલત પોતાની જાતે આ કરી શકી હોત,

જોકે ચુકાદાના ફક્ત જર માં નોંધ્યા મુજબના કારણોસર અને અપેક્ષાઓ સાથે તે સરકાર પર છોડવામાં આવ્યું હતું, જે નીચે મુજબ છે.

"જર. જ્યાં સુધી સામાવાળા સરકારના અધિકારી(ઓ) દ્વારા સ્પષ્ટ અનિયમિતતાઓ / ગેરરીતિઓ સાથે વ્યવહાર કરવાની વાત છે, જે અરજીઓના આ જૂથના રેકૉર્ડ પર આવી છે, આ અદાલત તેમાં પડી શકી હોત, જોકે આ અદાલતે એક કરતા વધુ કારણોસર તે સંબંધમાં વધુ તપાસ કરવાથી પોતાને રોકી છે. પ્રથમ, કેટલીક વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગેરરીતિઓને રાજ્યના નાગરિકો વિરુદ્ધ રાજ્ય સરકારની નીતિ તરીકે જોવાની જરૂર નથી. રાજ્યની તરફેણમાં એવી ધારણા છે કે તેની નીતિ હંમેશા નાગરિકોના મૂળભૂત અધિકારોનું રક્ષણ કરવાની રહેશે, ખાસ કરીને સમાજના નબળા વર્ગ જેવા કે અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગ (SEBC) અને મહિલાઓ. બીજું, એ વાતની યોગ્ય કાળજી લેવાની જરૂર છે કે એવી કોઈ છાપ ઊભી ન થાય કે ન્યાયતંત્ર અને કારોબારી વચ્ચે વિશ્વાસનો અભાવ છે, જે ભારતના બંધારણ હેઠળના બે મહત્વપૂર્ણ સ્તંભો છે. આ અદાલત માટે એવું માની લેવાનું કોઈ કારણ નથી કે, જો તે વર્તમાન સરકાર પર છોડી દેવામાં આવે તો, આ અદાલત દ્વારા નોંધવામાં આવેલા મુદ્દાઓની સરકાર દ્વારા યોગ્ય ગંભીરતાથી તપાસ કરવામાં આવશે નહીં અથવા જો

જરૂરી હોય તો યોગ્ય શિક્ષાત્મક અને/અથવા સુધારાત્મક પગલાં સાથે તેને તાર્કિક અંત સુધી લઈ જવામાં આવશે નહીં. આ કારણોસર, નીચેના અવલોકનો અને નિર્દેશો સાથે આ બાબતમાં આગળની તપાસ સરકાર પર છોડવામાં આવી છે."

૧૩. ઉપરોક્ત પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતે, રાજ્યને વધુ નિર્દેશો આપતા પહેલાં (ચુકાદાના ફરરા જજ માં સમાવિષ્ટ), ચુકાદાના ફરરા જજ માં જ નીચેના અવલોકનો કર્યા હતા, જે નીચે મુજબ છે.

"જજ. એવું માની લેવાનું કોઈ કારણ નથી કે, જો આ અદાલત દ્વારા નોંધવામાં આવેલા મુદ્દાઓ વર્તમાન સરકાર પર છોડી દેવામાં આવે તો, તેની યોગ્ય ગંભીરતાથી તપાસ કરવામાં આવશે નહીં અથવા જો જરૂરી હોય તો યોગ્ય શિક્ષાત્મક અને/અથવા સુધારાત્મક પગલાં સાથે તેને તાર્કિક અંત સુધી લઈ જવામાં આવશે નહીં. આગળ એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે આ અદાલત દ્વારા સરકાર પર જે છોડવામાં આવ્યું છે, તેમાં સરકારના અધિકારીઓ દ્વારા આ અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહીનું ઉદ્વેગન કરવાના પ્રયાસોનો સામનો કરવાનો પણ સમાવેશ થાય છે, જેમ કે ઉપર નોંધ્યું છે, જે આ અદાલત પોતે કરી શકી હોત. આથી યોગ્ય પ્રતિસાદ આપવાની સરકારના ખત્મા પરની જવાબદારી ઘણી વધારે છે. આ વાસ્તવિક

પૃષ્ઠભૂમિમાં અને આ અવલોકનો સાથે, આ બાબતમાં આગળની તપાસ સરકાર પર છોડવામાં આવી છે. જો રાજ્યને એવું લાગે કે આવી કોઈ તપાસની જરૂર નથી, તો તે અસરનો આદેશ પસાર કરવામાં આવશે અને આ આદેશ મળ્યાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતમાં તે આદેશની નકલ અહીંના અરજદારોને મોકલવામાં આવશે. જો યોગ્ય લાગે તો, અસંતુષ્ટ પક્ષ માટે ઉક્ત નિર્ણયને પડકારવાનો માર્ગ ખુલ્લો રહેશે."

૧૪. જોકે ઉપરોક્ત અવલોકનો અને અપેક્ષાઓ સાથે ઉપરોક્ત તપાસ સરકાર પર છોડી દેવામાં આવી હતી, પરંતુ સરકારે માત્ર તે કરી જ નથી એટલું જ નહીં, પરંતુ તે શરૂ પણ કરી નથી, કે તે કરવા માટે સમય વધારવાની માંગણી પણ કરી નથી. તેથી આ અદાલત આ તબક્કે એવું માને છે કે, આ અદાલત દ્વારા સરકાર પ્રત્યે બિનજરૂરી સૌજન્ય દાખવવામાં આવ્યું હતું.

૧૫. પ્રશ્ન ઊભો થઈ શકે છે કે, રાજ્ય ઉક્ત તપાસ કરવા શા માટે તૈયાર નથી. રેકૉર્ડ પરથી એ બાબત સામે આવે છે કે, આ અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં વિગતવાર નોંધવામાં આવેલી ઘણી ગેરકાયદેસરતાઓ, રાજ્યના એડવોકેટ જનરલના કહેવા પર હતી. ૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ આ અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહી અને

૦૭.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ સરકારને સબમિટ કરાયેલી નોંધમાં તેનો સંદર્ભ એ દર્શાવવા માટે પૂરતો છે કે, માત્ર આ અદાલતની કાર્યવાહીની પવિત્રતાનો જ આદર કરવામાં નહોતો આવ્યો, પરંતુ રાજ્યના એડવોકેટ જનરલના કહેવાથી તેને નિષ્ફળ બનાવવામાં આવી હતી.

૧૬. આ અદાલત કોઈપણ દ્વારા, રાજ્ય દ્વારા પણ, ભારતના બંધારણના અનાદરની મૂક પ્રેક્ષક બની શકે નહીં. અદાલત વધુ જાગ્રત રહેશે, જ્યારે વાત અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના નાગરિકોના અધિકારોના રક્ષણની આવે, જે હાલનો કેસ છે. કાયદાની અદાલત પણ અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહીનું ઉદ્ધંધન કરવાના કોઈપણ પ્રયાસને અવગણવાનું પોષી શકે નહીં, જે હાલના કેસમાં સ્વયં સરકાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે, તે પણ સરકારની પોતાની નોંધ મુજબ, રાજ્યના એડવોકેટ જનરલના માર્ગદર્શન હેઠળ અને તેમના કહેવાથી.

૧૭. વધુમાં, એ હકીકતની પણ નોંધ લેવાની જરૂર છે કે, માનનીય તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી (હવે માનનીય પ્રધાનમંત્રી) ને ગેરમાર્ગે દોરવાનું પાસું, અને સંબંધિત સમયે સરકારના નિયમો હેઠળ માત્ર તેઓ જ જે સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકતા હતા (રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગની સલાહને પુનર્વિચારણા માટે

પાછી મોકલવાની), તે યોગ્ય સત્તાધિકારીના ધ્યાને પણ લાવવામાં આવ્યું હોય તેવું લાગતું નથી, જોકે આ પાસું આ અદાલતના તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદાના સ્વરૂપમાં લાંબા સમયથી સાર્વજનિક ક્ષેત્રમાં છે.

૧૮. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં આ અદાલતે, તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદાના ફકરા ૪૪ માં આદેશ આપ્યો હતો કે, રાજ્ય દ્વારા આ બાબતોની તપાસ કરવામાં આવે. વિડંબના એ છે કે, રેકૉર્ડ આગળ દર્શાવે છે કે, જે વ્યક્તિને (એડવોકેટ જનરલ) આ અંગે પૂછપરછ થવી જોઈતી હતી, તે પોતે જ સરકાર માટે માર્ગદર્શક બની ગયા છે કે આનો સામનો કેવી રીતે કરવો જોઈએ. આ તબક્કે, આ અંગે સરકારની નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાનો સંદર્ભ આપી શકાય છે, જે સરકારની સંબંધિત ફાઈલો દર્શાવીને આ અદાલતના ધ્યાને મૂકવામાં આવી હતી, જેમાં આ અંગેના પત્રવ્યવહારનો પણ સમાવેશ થતો હતો. વિદ્વાન સરકારી વકીલના તારીખ ૦૪.૦૭.૨૦૧૭ ના પત્રના જવાબમાં લખાયેલા ગુજરાત સરકારના અગ્ર સચિવ (સામાન્ય વહીવટ વિભાગ) ના તારીખ ૧૭.૦૭.૨૦૧૭ ના પત્રનો સંદર્ભ આપી શકાય છે. આ એક સાર્વજનિક રેકૉર્ડ છે, જેની, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આ અદાલતે આ છ મહિનામાં અલગ-અલગ તારીખો પર થયેલી બાબતની સુનાવણી દરમિયાન નોંધ લીધી હતી, અને આવી કેટલીક તારીખો પર વિદ્વાન

મદદનીશ સરકારી વકીલ દ્વારા અદાલતને ફાઈલો પણ દર્શાવવામાં આવી હતી. તે બે પત્રો એડવોકેટ જનરલને બચાવવા માટે સરકારના રેકૉર્ડમાં છેડછાડ દર્શાવે છે.

૧૯. ઉપરોક્ત તમામ પરિબળોની સંયુક્ત વિચારણા માત્ર એક જ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે કે, નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, નાયબ કલેક્ટર, મામલતદાર (તહસીલદાર), રાજ્ય સચિવાલયમાં સેક્શન ઓફિસર વગેરે જગ્યાઓ પર ભરતી કરતી વખતે, ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ તારીખ ૧૩.૦૫.૨૦૧૦ ની પ્રથમ મેરિટ યાદી રાજ્યના નામે સુધારવામાં આવી હતી, જેના પરિણામે ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા તારીખ ૨૬.૦૪.૨૦૧૧ ના રોજ એવી રીતે નવી મેરિટ યાદી પ્રકાશિત કરવામાં આવી કે, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોના અધિકારો ગંભીર રીતે જોખમમાં મુકાયા, કારણ કે તેણે ગેરકાયદેસર રીતે તે શ્રેણીઓના અસંખ્ય ઉમેદવારોને બાકાત રાખ્યા, જેઓ પ્રથમ યાદીમાં પહેલેથી જ હતા. તે કરાવવા માટે, ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨૦ હેઠળ કલ્પના કર્યા મુજબ ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ સાથેની પરામર્શ, જેની પોતાની પવિત્રતા છે, તેમાં પણ ગંભીર બાંધછોડ કરવામાં આવી હતી. આ બધું માત્ર માનનીય તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી (હવે માનનીય પ્રધાનમંત્રી) ની મંજૂરી

વિના જ નહોતું કરવામાં આવ્યું, જેઓ સરકારના નિયમો મુજબ ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગને તેની સલાહ પર પુનર્વિચાર કરવાની વિનંતી કરવા માટે એકમાત્ર સક્ષમ અધિકારી હતા. તે તેમના દ્વારા નોંધવામાં આવેલા ચેતવણીના શબ્દોની પણ વિરુદ્ધ હતું. રેકૉર્ડ વધુમાં દર્શાવે છે કે, આ બધું રાજ્યના એડવોકેટ જનરલના માર્ગદર્શન/આદેશો હેઠળ કરવામાં આવ્યું હતું. તે ત્યાં સમાપ્ત નહોતું થયું. જ્યારે ઉક્ત ગેરકાયદેસર ચાલીને આ અદાલત સમક્ષ પડકારવામાં આવી હતી, ત્યારે રાજ્ય તંત્ર દ્વારા આ અદાલતની કાર્યવાહીનું ઉલ્લંઘન કરવાનો સફળ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો (૦૬.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ). ૦૭.૦૫.૨૦૧૧ ના રોજ સરકારી ફાઇલ પર નોંધ્યા મુજબ, તે પણ ફરીથી રાજ્યના એડવોકેટ જનરલના કહેવાથી કરવામાં આવ્યું હતું, જેનો સંબંધિત ભાગ તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદામાં ટાંકવામાં આવ્યો હતો, અને જે અહીં ઉપર ફરીથી નોંધવામાં/ટાંકવામાં આવ્યો છે. આ અહીં અટકતું નથી. આ અદાલત દ્વારા ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના રોજ અંતિમ ચુકાદો જાહેર થયા પછી, ન્યાય કરીને અને અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોના અધિકારોનું રક્ષણ કર્યા પછી, રાજ્યની નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં, સરકારના રેકૉર્ડમાં છેડછાડ કરીને પણ રાજ્યના એડવોકેટ જનરલ દ્વારા વધુ અવરોધો ઊભા કરવામાં આવ્યા છે. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, વિદ્વાન સરકારી વકીલના તારીખ ૦૪.૦૭.૨૦૧૭ ના

પત્રના જવાબમાં ગુજરાત સરકારના અગ્ર સચિવ (સામાન્ય વહીવટ વિભાગ) દ્વારા લખાયેલ તારીખ ૧૭.૦૭.૨૦૧૭ ના પત્રનો સંદર્ભ આપી શકાય છે. ઉક્ત બે પત્રો સાર્વજનિક રેકૉર્ડનો ભાગ છે, જેની, આ અદાલતે આ પાંચ મહિનામાં અલગ-અલગ તારીખો પર થયેલી બાબતની સુનાવણી દરમિયાન નોંધ લીધી હતી, અને આવી કેટલીક તારીખો પર વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ દ્વારા અદાલતને ફાઈલો પણ દર્શાવવામાં આવી હતી. તે એડવોકેટ જનરલને બચાવવા માટે સરકારના રેકૉર્ડમાં છેડછાડ દર્શાવે છે. આ અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદા દ્વારા સરકારના ધ્યાને અગાઉથી જ લાવ્યા પછી, સરકારે એડવોકેટ જનરલના હાથે કોઈ વધુ છેડછાડની પરવાનગી ન આપીને વધુ સાવચેત રહેવાની જરૂર હતી, પરંતુ એવું લાગે છે કે સરકારે તેનો પાઠ યોગ્ય રીતે લીધો નથી, જેના કારણે સરકાર માટે આ શરમજનક સ્થિતિ ઊભી થઈ છે. આ અદાલત આ બધાની મૂક પ્રેક્ષક બની શકે નહીં. ઉપર જે નોંધવામાં આવ્યું છે તેમ છતાં, એ નોંધવામાં આવે છે કે, આ અદાલત પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ પણ એવું માનતી નથી કે, આ તમામ ગેરકાયદેસરતાઓ અને ગેરરીતિઓ રાજ્યની નીતિ તરીકે રાજ્યના હાથે થઈ છે. તેનાથી વિપરીત, રેકૉર્ડ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં દર્શાવે છે કે, આ બધી બાબતો રાજ્યના એડવોકેટ જનરલ દ્વારા છેડછાડ કરીને કરાવવામાં આવી છે. આમ, જોકે, રેકૉર્ડ પરથી, આ અદાલત સમક્ષ એક સ્પષ્ટ ચિત્ર ઉભરી આવ્યું છે કે, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, રાજ્યના નામે તમામ

પ્રકારની ગેરકાયદેસરતાઓ થઈ છે, તેની શક્યતા ઓછી છે કે રાજ્ય આ કરશે અથવા તેને તેની નીતિ તરીકે મંજૂરી આપશે. તેનાથી વિપરીત, રેકૉર્ડ દર્શાવે છે કે, આ બધું રાજ્યના એડવોકેટ જનરલ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગેરકાયદેસરતાઓ/છેડછાડને કારણે થયું છે. ભલે તે ગમે તે હોય, તે બેમાંથી એક પણ ન હોઈ શકે નહીં. રાજ્ય ક્યાં ઊભું છે તે નક્કી કરવાનું રાજ્યનું કામ છે. જો તે રાજ્યની નીતિ ન હોય, જે આશા છે કે નહીં હોય, તો અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોના અધિકારો સાથે વ્યવહાર કરવા, અદાલતની કાર્યવાહી સાથે વ્યવહાર કરવા, માનનીય તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી (હવે માનનીય પ્રધાનમંત્રી) ના આદેશોને નિષ્ફળ બનાવવા વગેરે જેવા તમામ મહત્વપૂર્ણ પાસાઓ પર રાજ્યની બાબતો રાજ્યના એડવોકેટ જનરલ દ્વારા રાજ્યની નીતિ વિરુદ્ધ સંચાલિત અને છેડછાડ કરવામાં આવી રહી હતી, અને રાજ્ય તેના વિશે અજાણ છે, અથવા તેમની સામે લાચાર છે. જોકે, જો રાજ્યનો સંતોષ એવો હોય કે, આ ગેરરીતિઓ/ગેરકાયદેસરતાઓ રાજ્યના એડવોકેટ જનરલને આભારી નથી, તો તેવા નિષ્કર્ષથી બચી શકાય નહીં કે, તે રાજ્ય દ્વારા તેની નીતિ તરીકે કરવામાં આવે છે અને તેનું પરિણામ એ આવશે કે, આવી સરકારને એક દિવસ માટે પણ સત્તામાં રહેવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. તે સંજોગોમાં, કોઈ વ્યક્તિ ઓછામાં ઓછું એ વિચારણા કરી શકે છે કે શું આ

રાજ્યમાં બંધારણીય તંત્રની નિષ્ફળતા સમાન નહીં હોય, જે કાર્યવાહીની નહીં તો ઓછામાં ઓછું ભારતના બંધારણમાં કલમ ૩૫૬ હોવાના હેતુ અંગે વિચારણાની માંગ કરે છે. આ અરજી પર આ અદાલત દ્વારા જે અંતિમ નિર્ણય લઈ શકાય છે તે માત્ર એ જ છે કે સરકાર દ્વારા માંગ્યા મુજબ સમય વધારવો જોઈએ કે નહીં, તે ન્યાયિક શિસ્તને ધ્યાનમાં રાખીને આ અદાલતે કોઈ પણ સત્તાધિકારીઓને કોઈ નિર્દેશ આપવાથી પોતાને રોકી છે, જોકે એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે જ્યારે ભારત સંઘની સરકાર દ્વારા કોઈ ચોક્કસ રાજ્યમાં સંજોગો ભારતના બંધારણની કલમ ૩૫૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની માંગ કરે છે કે કેમ તે અંગે નિર્ણય લેવાની વાત આવે છે, ત્યારે રાજ્ય પર કયા રાજકીય પક્ષનું શાસન છે તે સુસંગત રહેશે નહીં.

૨૦. આ આદેશ નોંધવાનો સમય પણ ઘણા લોકો માટે ચિંતાનો વિષય બની શકે છે. કાયદાની અદાલત તે અંગે કોઈ ખુલાસો આપવા બંધાયેલી નથી, જોકે તે અંગે કોઈ મૂંઝવણ ન રહે તે જોવાના હેતુથી, એ નોંધવામાં આવે છે કે, ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધી સમય વધારવા માંગતી આ અરજી ૧૫.૧૧.૨૦૧૭ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, સંબંધિત સમયે (નવેમ્બર, ૨૦૧૭ માં) આ અદાલતને એવું લાગ્યું હતું કે આ અરજી દાખલ કરવી એ શુદ્ધ બુદ્ધિના હેતુ માટે ઓછી હતી, જો તે બાબતે

કોઈ શંકા હોય, તો તેનો લાભ રાજ્યને મળવો જોઈએ, અને આ કારણોસર, ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ પહેલા કોઈ આદેશ નોંધવો યોગ્ય નહોતો જણાયો. ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ પછી, આ અરજી આજે પહેલીવાર આ અદાલત સમક્ષ સુનાવણી માટે સૂચિબદ્ધ છે. હવે આ અરજીને પેલિંગ રાખવી એ રાજ્યના નાગરિકોના, ખાસ કરીને અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના નાગરિકોના હિતોને નુકસાનકારક રહેશે. આ રીતે, આ આદેશ આજે નોંધવામાં આવ્યો છે.

૨૧. સમગ્ર બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત એવું માને છે કે, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૦૦૭/૨૦૧૨ અને સંબંધિત બાબતોમાં નોંધાયેલા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશમાં સમાવિષ્ટ આ અદાલતના નિર્દેશોનું પાલન કરવા માટે સમય લંબાવવા માટે ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવેલી આ અરજી ગેરવાજબી છે અને તેમાં શુદ્ધ બુદ્ધિનો અભાવ છે, છતાં તેને સમયમર્યાદા લંબાવીને મંજૂર કરવાની જરૂર છે, જેથી સરકાર અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોના અધિકારો પુનઃસ્થાપિત કરી શકે, અને આ અદાલત દ્વારા નિર્દેશ આપ્યા મુજબના મુદ્દાઓની તપાસ પણ કરી શકે. એ પણ નોંધવાની જરૂર છે કે, જોકે માત્ર

ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૧ ના સંદર્ભમાં સમય વધારવા માંગવામાં આવ્યો છે, ઉક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ-૪૧, ૪૩.૧ અને ૪૪ માં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોનું પાલન કરવા માટે સમય વધારો મંજૂર કરવાની જરૂર છે. એ પણ નોંધવામાં આવે છે કે, જો રાજ્ય દ્વારા માંગવામાં આવેલ સમયમર્યાદાનો વધારો મંજૂર કરવામાં આવે તો પણ તે ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધી માંગવામાં આવ્યો છે અને અત્યાર સુધીમાં ઉક્ત તારીખ પણ વીતી ગઈ છે અને તેથી રાજ્ય ફરીથી અદાલતના તિરસ્કારની કાર્યવાહીનો સામનો કરી શકે છે. આ પાસાને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત દ્વારા સૌજન્યના પ્રતીક રૂપે, થોડો વધુ સમય આપવાની જરૂર છે.

૨૨. એ નોંધવામાં આવે છે કે, જ્યારે આ આદેશ લખાવવામાં આવી રહ્યો છે (ખુદ્દી અદાલતમાં), ત્યારે ભારતના વિદ્વાન મદદનીશ સોલિસિટર જનરલ શ્રી દેવાંગ વ્યાસ અદાલતમાં હાજર છે.

૨૩. સમગ્ર બાબતને ધ્યાનમાં લેતા અને ઉપર નોંધેલા કારણોસર, નીચેનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે.

૨૩.૧ આ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૩.૨ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૫૦૦૭/૨૦૧૨ અને સંબંધિત બાબતોમાં નોંધાયેલા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશમાં સમાવિષ્ટ આ અદાલતના નિર્દેશોનું પાલન કરવા માટે સમય લંબાવવા અંગેની ગુજરાત રાજ્યની વિનંતી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૩.૩ રાજ્ય દ્વારા માંગવામાં આવેલ સમયમર્યાદાનો વધારો ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધીનો છે. અત્યાર સુધીમાં ઉક્ત સમયમર્યાદા પણ વીતી ગઈ છે, અને રાજ્ય ફરીથી અદાલતના તિરસ્કારની કાર્યવાહીનો સામનો કરી શકે છે. આ ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત દ્વારા સૌજન્યના પ્રતીક રૂપે, અને વધુમાં સરકાર અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને મહિલા વર્ગના ઉમેદવારોના અધિકારો પુનઃસ્થાપિત કરે, અને આ અદાલત દ્વારા નિર્દેશ આપ્યા મુજબના મુદ્દાઓની તપાસ પણ કરે તે જોવાના હેતુથી, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૫૦૦૭/૨૦૧૨ અને સંબંધિત બાબતોમાં નોંધાયેલા તારીખ ૨૧.૦૪.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશના ફક્ત ૪૧, ૪૩.૧ અને ૪૪ માં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોનું પાલન કરવાનો સમય ૩૦.૦૪.૨૦૧૮ સુધી લંબાવવામાં આવે છે.

૨૩.૪ ભારતના વિદ્વાન મદદનીશ સોલિસિટર જનરલ શ્રી દેવાંગ વ્યાસ જણાવે છે કે, આ આદેશની જાણ યોગ્ય સત્તાધિકારીને કરવામાં આવશે.

This judgment has been translated using AI Tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*